

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 26 marca 2025 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.058.6.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 8351 w sprawie działań podejmowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w związku z wykryciem ogniska pryszczycy w Niemczech

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 8351 Pani Barbary Bartuś Połanki na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z 4 marca 2025 r. w sprawie działań podejmowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w związku z wykryciem ogniska pryszczycy w Niemczech uprzejmie informuję, co następuje.

Ad 1 „Jakie działania prewencyjne zostały podjęte w związku z wykryciem ogniska pryszczycy w Niemczech?”

Ostatni przypadek pryszczycy (FMD) w Polsce stwierdzono w 1971 r. Polska posiada status kraju urzędowo wolnego od tej choroby uznany przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt (WOAH).

10 stycznia 2025 r. niemieckie służby weterynaryjne poinformowały o stwierdzeniu pierwszego od 37 lat przypadku pryszczycy u trzech wołów domowych (water Buffalo; *Bubalus bubalis*), utrzymywanych hobbystycznie w gospodarstwie liczącym łącznie 14 sztuk zwierząt. Gospodarstwo zlokalizowane jest w odległości około 70 km od granicy z Polską, w gminie Hoppegarten, w powiecie Maerkisch-Oderland, kraj związkowy Brandenburgia. Władze Brandenburgii wprowadziły szereg ograniczeń, a w promieniu 1

km od ogniska uśmiercono wszystkie zwierzęta z gatunków wrażliwych. Sytuacja epidemiologiczna dotycząca pryszczycy w Niemczech nie uległa od tej pory zmianie i nie stwierdzono nowych ognisk FMD na terytorium tego państwa¹.

Działania podjęte w związku z FMD:

1. Władze polskie od samego początku stwierdzenia ogniska pryszczycy w Niemczech, pozostawały w stałych kontaktach z władzami i służbami niemieckimi oraz z Komisją Europejską.
2. Działania związane ze zwalczaniem i ograniczaniem rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych zwierząt realizują w Polsce organy Inspekcji Weterynaryjnej. Realizacja zadań tych organów jest koordynowana i kontrolowana przez Głównego Lekarza Weterynarii, który podlega ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.
3. W czasie berlińskich targów Grüne Woche Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pan Czesław Siekierski zainicjował spotkanie z niemiecką minister rolnictwa i żywności, środowiska i ochrony konsumentów Hanką Mittelstädt. Minister poprosił stronę brandenburską o omówienie aktualnej sytuacji w zakresie pryszczycy oraz przekazanie informacji o podjętych działaniach oraz zapewnił o pełnym wsparciu i gotowości współpracy Polski.
4. Temat pryszczycy był też szeroko omawiany na posiedzeniach Grupy Roboczej Głównych Lekarzy Weterynarii, a także poruszano tą ważną kwestię podczas styczniowego posiedzenia Rady Unii Europejskiej ds. Rolnictwa i Rybołówstwa z udziałem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, pod przewodnictwem polskiej prezydencji w Radzie UE.
5. W związku z sytuacją epidemiologiczną na terytorium Niemiec, polskie służby weterynaryjne, we współpracy z innymi instytucjami, podjęły szeroko zakrojone działania prewencyjne i nadal pozostają w stałej gotowości.
6. W celu zapobieżenia ewentualnemu przeniesieniu wirusa pryszczycy na terytorium Polski, od momentu uzyskania informacji o stwierdzeniu ogniska pryszczycy w Niemczech, tj. od 10 stycznia br., na szczeblu centralnym podjęto skoordynowane działania prewencyjne adekwatne do skali zagrożenia:
 - a. Główny Lekarz Weterynarii zwołał na dzień 11 stycznia 2025 r. sztab kryzysowy z udziałem wojewódzkich lekarzy weterynarii województw

¹ Stan na 21 marca 2025 r.

graniczących z Niemcami (woj. dolnośląskie, lubuskie i zachodniopomorskie), a następnie 11 i 12 stycznia br. na wniosek wojewódzkich lekarzy weterynarii odbyły się posiedzenia wojewódzkich zespołów zarządzania kryzysowego przy wojewodzie w woj. dolnośląskim, lubuskim i zachodniopomorskim;

- b. Inspekcja Weterynaryjna wprowadziła dyżury na przejściach granicznych z Niemcami. Wszystkie przesyłki podlegające kontrolom weterynaryjnym, transportowane na/przez terytorium Polski z terytorium Niemiec objęte zostały bieżącą weryfikacją w systemie TRACES. W przypadku transportów żywych zwierząt przeznaczonych do dalszego chowu, powiatowi lekarze weterynarii właściwi terytorialnie dla miejsc przeznaczenia przesyłek, zostali zobowiązani do prowadzenia kontroli transportu przy rozładunku;
- c. wprowadzono rygorystyczne kontrole transportów zwierząt wjeżdżających na terytorium Polski realizowane przez Policję, Straż Graniczną, Inspekcję Transportu Drogowego, Krajową Administrację Skarbową - we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną. Gospodarstwa, do których trafiły zwierzęta z Niemiec zostały objęte dodatkowym nadzorem weterynaryjnym;
- d. kontrolom przeprowadzanym przez Inspekcję Weterynaryjną objęto również przesyłki mięsa wieprzowego wprowadzane do polskich zakładów rozbioru, przetwórstwa mięsa czy chłodni składowych, zwłaszcza w sytuacji odnotowywania wzrostu intensywności przywozu;
- e. Główny Lekarz Weterynarii skierował do terenowych organów IW polecenie, aby w trakcie kontroli realizowanych przez szczebel powiatowy i wojewódzki, w ramach weryfikacji wdrożenia zakładowego systemu bezpieczeństwa żywności obejmującego dobre praktyki higieniczne i procedury oparte na zasadach HACCP, zwracać szczególną uwagę na zagrożenia wynikające z sytuacji epidemiologicznej na terytorium Niemiec, w tym w odniesieniu do procedur pozwalających minimalizować ewentualne ryzyko związane z przedmiotową sytuacją wraz ze wskazaniem obszarów szczególnie wrażliwych;
- f. wprowadzono obowiązkową dezynfekcję środków transportu zwierząt na zachodniej granicy Polski oraz zapewniono operacyjny zapas środków odkażających. Przejścia graniczne, przez które przejeżdżały transporty

zwierząt zostały zabezpieczane m.in. przez montaż bramek dezynfekujących, umożliwiających dezynfekcję ciężarówek transportujących zwierzęta;

- g. postawiono w stan gotowości laboratorium Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach mogące wykonać badania w kierunku pryszczycy;
- h. wdrożono także procedury informacyjno - komunikacyjne dotyczące zagrożenia pryszczycą, którymi objęci zostali hodowcy świń i przeżuwaczy, przemysł mięsny oraz lekarze weterynarii wolnej praktyki w Polsce oraz inne docelowe grupy zawodowe, w tym służby patrolujące przewozy zwierząt na okoliczność kontroli dokumentacji towarzyszącej przesyłkom;
- i. Główny Lekarz Weterynarii polecił organom Inspekcji Weterynaryjnej przekazywanie próbek do badań w kierunku pryszczycy. Do 10 marca 2025 r. do badań przekazano próbki od 197 dzików oraz 74 jeleni. W przebadanych próbkach nie stwierdzono tej choroby². Badanie zwierząt dzikich w kierunku pryszczycy planowane są do 11 kwietnia 2025 r., w związku z obowiązującą decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2025/323 z dnia 11 lutego 2025 r. dotyczącą niektórych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do pryszczycy w Niemczech oraz uchylającą decyzję wykonawczą (UE) 2025/186 (1).

Ad 2 „Czy wprowadzono lub planuje się wprowadzenie dodatkowych kontroli weterynaryjnych na granicy polsko-niemieckiej, w szczególności w odniesieniu do transportu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego?”

Od 12 marca 2025 r. WOAH przywróciła status kraju „wolnego od pryszczycy (FMD) bez szczepień” dla zdecydowanej większości terytorium Niemiec. Wyjątkiem od tego statusu jest aktualnie obszar buforowy wyznaczony wokół gospodarstwa, w którym wystąpiło ognisko. Obszar ten będzie podlegał ograniczeniom do 11 kwietnia 2025 r., zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2025/323 (1). W związku z powyższym, aktualnie nie ma podstaw do prowadzenia dodatkowych kontroli zwierząt i produktów

² Stan na 21 marca 2025 r.

pochodzenia zwierzęcego pochodzących z Niemiec, innych niż wynikające z obowiązujących ograniczeń określonych w przepisach UE.

Ad 3 „Czy Ministerstwo monitoruje sytuację epidemiologiczną w krajach sąsiadujących z Polską w kontekście pryszczycy? Jeśli tak, to jakie są wyniki tego monitoringu i czy planowane są dodatkowe środki ostrożności w związku z obecną sytuacją?”

Wszystkie kraje Unii Europejskiej mają obowiązek informowania o ogniskach chorób zakaźnych zwierząt wymienionych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2018/1882 (2) do Komisji Europejskiej za pośrednictwem systemu ADIS (Animal Disease Information System) oraz do WOAAH poprzez system WAHIS. Zgodnie z informacjami dostępnymi w ww. systemach, w państwach bezpośrednio sąsiadujących z Polską, innych niż Niemcy, pryszczycę stwierdzono 21 marca 2025 r. na terytorium Słowacji. 7 marca 2025 r. wystąpienie ogniska pryszczycy notyfikowały ponadto Węgry.

W obu przypadkach polskie służby weterynaryjne w województwach zlokalizowanych wzdłuż południowej granicy Polski wdrożyły działania prewencyjne, analogiczne jak w przypadku ogniska tej choroby potwierdzonego w styczniu 2025 r. na terytorium Niemiec.

Ad 4 „Ile świń przekroczyło polsko - niemiecką granicę w 2025 roku?”

W okresie od 11 stycznia 2025 r. do 7 marca 2025 r. do Polski wjechało z terytorium Niemiec 56 834 świń (42 638 do uboju i 14 196 do dalszego utrzymywania).

Ad 5 „Czy rozważane jest lub było wprowadzenie czasowego zakazu importu zwierząt, a szczególnie produktów pochodzenia zwierzęcego z Niemiec? Jeśli nie, to jakie są przesłanki stojące za taką decyzją?”

14 stycznia br. Komisja Europejska opublikowała decyzję wykonawczą Komisji (UE) 2025/87 z dnia 13 stycznia 2025 r. dotyczącą niektórych tymczasowych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do pryszczycy w Niemczech, zastąpioną następnie decyzją wykonawczą Komisji (UE) 2025/186 z dnia 24 stycznia 2024 r. Aktualnie w tym zakresie obowiązuje natomiast decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/323 z dnia 11 lutego 2025 r. dotyczącej niektórych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do pryszczycy w Niemczech oraz uchylająca decyzję wykonawczą (UE) 2025/186, która

reguluje obszary objęte ograniczeniami z powodu tej choroby, co jest równoznaczne z obowiązkiem stosowania określonych środków zaradczych na takich obszarach.

W przypadku obszaru zapowietrzonego i zagrożonego, wyznaczanych wokół ogniska choroby co do zasady istnieje zakaz przemieszczania zwierząt i produktów „w obrębie”, „do” oraz „z” takich obszarów oraz nakaz stosowania załącznika VI rozporządzenia 2020/687(1) adekwatnie do art. 27 tego rozporządzenia. Właściwe władze niemieckie nie zdecydowały się na przyznanie jakichkolwiek odstępstw od obowiązujących przepisów w tym zakresie.

Reasumując, nałożenie zakazu wprowadzania z terytorium Niemiec zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego nie miałyby uzasadnienia faktycznego. Wszelkie ograniczenia w handlu z Niemcami wynikają z niezwłocznie wdrożonych przez Komisję przepisów UE po stwierdzeniu ogniska pryszczycy w Niemczech. W kontekście wprowadzenia takiego czasowego zakazu znaczenie ma też charakter zakładu, gdzie stwierdzono pryszczycę, w tym hobbystyczny charakter gospodarstwa utrzymującego woły domowe.

Ad 6 „Czy Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi posiada informacje o potencjalnym ryzyku rozprzestrzenienia się choroby na terytorium Polski?”

W przypadku ogniska w Niemczech, które znajdowało się w odległości 70 km od granicy z Polską, potencjalne ryzyko zawleczenia pryszczycy na terytorium naszego kraju, było stosunkowo większe niż w przypadku ogniska potwierdzonego w marcu br. na Węgrzech, a następnie ognisk stwierdzonych na terytorium Słowacji. Przykładowo, z uwagi na odległość od polskich granic, możliwość rozprzestrzenienia się pryszczycy w Polsce z terytorium Węgier i Słowacji w wyniku naturalnych procesów środowiskowych (np. powietrze, przemieszczenia zwierząt dzikich) jest odpowiednio niższe.

Niemniej jednak z uwagi na zagrożenie, które niesie ze sobą wystąpienie pryszczycy w danym państwie, aktualnie wzdłuż południowej granicy Polski stosowane są analogiczne środki, do tych które były stosowane na granicy polsko- niemieckiej.

Ad 7 i 8 „Jakie środki ostrożności zostały wdrożone w polskich gospodarstwach hodowlanych, aby zapobiec ewentualnemu wystąpieniu pryszczycy?” „Czy resort prowadzi

kampanię informacyjną skierowaną do hodowców, weterynarzy i innych podmiotów związanych z sektorem hodowlanym na temat zagrożenia i metod prewencji pryszczycy?”

Stosowanie zasad bioasekuracji przez podmioty prowadzące działalność związaną ze zwierzętami parzystokopytnymi z gatunków wrażliwych na pryszczycę oraz przez przewoźników zwierząt to kluczowe elementy ochrony przed chorobą. Jak wspomniano powyżej, od samego początku wdrożono procedury informacyjno - komunikacyjne dotyczące zagrożenia pryszczycą, którymi objęci zostali m.in. hodowcy świń i przeżuwaczy, przemysł mięsny oraz lekarze weterynarii wolnej praktyki w Polsce oraz inne docelowe grupy zawodowe. W tym kontekście zaleca się hodowcom, aby:

- **zwierzęta wprowadzane do stada pochodziły z wiadomego źródła**, były oznakowane, w przypadku handlu wewnętrznego zaopatrzone w świadectwo zdrowia potwierdzające ich pochodzenie i status zdrowotny, a w przypadku świń zaopatrzone w świadectwo zdrowia także w obrocie krajowym,
- pasza i ściółka (siano i słoma) wprowadzane do gospodarstwa zawsze pochodziły z wiadomego źródła,
- w gospodarstwie zapewniano czystość i higienę w pomieszczeniach, w których utrzymywane są zwierzęta,
- do dezynfekcji stosowano środki dezynfekcyjne, które inaktywują wirusa pryszczycy, tj. środki o pH kwaśnym poniżej 6 lub zasadowym,
- do gospodarstwa nie były wprowadzane sprzęty ani narzędzia używane w innych gospodarstwach,
- personel obsługujący zwierzęta przestrzegał zasad higieny oraz stosował odzież i obuwie dedykowane wyłącznie do obsługi zwierząt,
- bezwzględnie przestrzegać zakazu wchodzenia na teren gospodarstwa osób postronnych.

Ad 9 „Czy polskie służby weterynaryjne otrzymały dodatkowe wytyczne lub środki na intensyfikację działań kontrolnych i prewencyjnych w związku z wykrytym przypadkiem w Niemczech?”

Działania organów Inspekcji Weterynaryjnej, w tym te, które podjęto w związku wystąpieniem pryszczycy, koordynuje Główny Lekarz Weterynarii, czyli organ podległy Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W procesie podejmowania decyzji co do toku postępowania Główny Lekarz Weterynarii korzysta zazwyczaj z przepisów odnoszących

się do danej jednostki chorobowej, własnych doświadczeń, dostępnych danych naukowych oraz literatury fachowej, wparcia ekspertów, a także informacji ze źródeł Komisji Europejskiej i WOAHA oraz innych dostępnych materiałów.

Zadania wykonywane w ramach ww. działań są natomiast realizowane w ramach zasobów kadrowych i finansowych, którymi dysponuje Inspekcja Weterynaryjna.

Ad 10 „Czy w przypadku strat związanych z potencjalnym wystąpieniem tej choroby w naszym kraju polski sektor hodowlany może liczyć na wsparcie?”

Producenci rolni mogą skorzystać z dopłat do składek ubezpieczenia zwierząt. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 marca 2024 r. (3) stosowane są 70 % dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od chorób zakaźnych zwierząt, w tym m.in. od pryszczycy.

Warunkiem przyznania takiej pomocy będzie zawarcie w umowie ubezpieczenia lub polisie zapisu, z którego wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia ponad 20% strat w produkcji zwierząt spowodowanych wystąpieniem co najmniej jednej ze wskazanych chorób zakaźnych, tj.: szkód, które wyniosą ponad 20% dochodu albo średniej rocznej produkcji zwierząt gatunków: świnia, bydło, owca, koza lub koń, lub drobiu z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym została zawarta umowa ubezpieczenia, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wartości dochodu albo produkcji tych zwierząt, ustalonej na podstawie danych rachunkowych lub dokumentów potwierdzających wartość prowadzonej produkcji zwierząt tych gatunków albo produkcji tych zwierząt zadeklarowanej w umowie ubezpieczenia przez rolnika – w przypadku gdy działalność rolnicza w zakresie produkcji tych zwierząt nie była prowadzona w okresie poprzedzającym rok zawarcia umowy ubezpieczenia.

Rolnicy, którzy chcą ubiegać się o taką pomoc powinni m.in. posiadać prawo do dysponowania nieruchomością, na terenie której prowadzona jest działalność rolnicza. Ponadto dołączona do wniosku o dofinansowanie umowa lub polisa powinna obejmować ubezpieczenie, w przypadku pryszczycy, co najmniej: 4 sztuk bydła, owiec, kóz lub koni lub 14 sztuk świń.

Pomoc finansowana jest z budżetu Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, a wnioski można składać tylko elektronicznie za pośrednictwem formularza udostępnionego na Platformie Usług Elektronicznych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Pierwszy nabór dotyczący interwencji I.12.1 „Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich” realizowany był w terminie od dnia 27 stycznia do dnia 28 lutego 2025 r.

Nabory wniosków o refundację 70% składki ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od ryzyka strat w dochodach spowodowanych wystąpieniem chorób zakaźnych będą ogłaszane przez Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa dwa razy w roku.

Ad 11 „Niemcy zaczynają znosić ograniczenia z pryszczycą. Czy to wpłynie na ceny świń?”

Informacja o przypadku pryszczycy w Niemczech została potwierdzona przez niemieckie służby weterynaryjne w dniu 10 stycznia 2025 r. W reakcji, wybrane państwa trzecie, w tym Wielka Brytania i Korea Południowa, wprowadziły całkowity zakaz importu wieprzowiny i zwierząt żywych z Niemiec co, m.in. spowodowało wyraźne spadki cen świń na rynku niemieckim, a w konsekwencji również na rynku krajowym.

Cena skupu świń na niemieckiej giełdzie świń w notowaniu z dnia 15 stycznia została ustalona na poziomie 1,72 euro/kg wbc dla klasy E, tj. niższym o 10,4 % niż cena oferowana jeszcze dwa tygodnie wcześniej. Cena ta podtrzymywana jest w kolejnych notowaniach giełdy świń w Niemczech (ostanie z dnia 12 marca br.). Zgodnie z informacją Komisji Europejskiej średnia cena rynkowa świń w Niemczech (klasa E, masa poubojowa schłodzona) w 3 tyg. stycznia br. wyniosła 186,40 euro/100kg i była niższa o 7,6% w porównaniu z ceną notowaną na koniec 2024 r.

Ceny skupu świń w Niemczech do 10 tyg. br. pozostają w trendzie spadkowym. W 10 tyg. br. średnia cena świń w Niemczech (klasa E masa poubojowa schłodzona) wyniosła 179,49 euro/100kg, co oznacza spadek w relacji rocznej o 22,3%, a w porównaniu z ceną z końca 2024 r. spadek o 11,3%.

Ceny świń w Polsce podążają za trendem unijnym, w tym trendem utrzymującym się na rynku niemieckim. Reakcja rynku krajowego na ceny świń w Niemczech zbiegła się w czasie z sezonowym spadkiem cen pogłębionym zwiększoną podażą krajowej wieprzowiny, w związku z tym redukcja cen świń w Polsce była w styczniu głębsza niż na rynku niemieckim. Niemniej w lutym odwrócony został trend spadkowy, który trwał do 9 tyg. br.

W 10 tyg. br. cena świń w Polsce ponownie spadła – wyniosła 5,77 zł/kg, tj. była niższa o 1,3% t/t i 20,5% r/r; wyrażona w euro tj. 180,74 euro/100 kg niższa o 1,8% t/t i 18,0% r/r. Dalszy rozwój sytuacji cenowej będzie zależał od trendów sezonowych, oraz rozwoju sytuacji na rynku unijnym. Aktualnie (10 tydz. 2025 r.) cena świń w Polsce jest wyższa od ceny świń w Niemczech o 0,7%.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/323 z dnia 11 lutego 2025 r. dotycząca niektórych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do pryszczycy w Niemczech oraz uchylająca decyzję wykonawczą (UE) 2025/186 (Dz. Urz. UE L, 12.02.2025);
- (2) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/1882 z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie stosowania niektórych przepisów dotyczących zapobiegania chorobom oraz ich zwalczania do kategorii chorób umieszczonych w wykazie oraz ustanawiającym wykaz gatunków i grup gatunków, z którymi wiąże się znaczne ryzyko rozprzestrzeniania się chorób umieszczonych w tym wykazie (Dz. Urz. UE L 308 z 04.12.2018, str. 21, z późn. zm.);
- (3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 marca 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach narzędzi zarządzania ryzykiem w formie wkładów finansowych na rzecz składek w ramach systemów ubezpieczeń w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 355).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów